Valdemaras ŠIMĖNAS

VIDGIRIŲ KAPINYNO TYRINĖJIMAI 1998 M.

1998 m. *VU tęsė 1986–1989, 1994, 1996 ir 1997 m. pradėtus Vidgirių* (AR 1658) (Šilutės r., Pagėgių sen.) kapinyno tyrinėjimus (žr. *ATL 1986 ir 1987 metais*, V., 1988, p. 94–98; *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 99–105; *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 124–127; *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 217–219).

Kadangi 1996 m., tiriant perkasas Nr. 23 ir Nr. 24, buvo rasta kapų jau už saugomos kapinyno teritorijos ribų, liko neaišku, kiek kapinynas tęsiasi Š kryptimi. Tyrinėjimus finansavo KVAD. Pagal programą buvo numatyta nustatyti Š ir R kapinyno ribas.

1998 m. iškastos 5×10 m dydžio 2 perkasos ir 2×10 m 10 perkasų (iš viso 300 m^2 plotas). Tyrinėjimų pradžioje ištirtos 5×10 m dydžio 2 perkasos į Š nuo 1996 m. tirtųjų perkasų Nr. 23 ir Nr. 24. Jos numeruotos Nr. 23A ir 24A. Neradus šiose perkasose kapų, buvo tiriama perkasa Nr. 27. Ji buvo už 30 m į R nuo 1996 m. tirtos perkasos Nr. 22. Ji kasta taip pat jau už saugomos kapinyno ribos. Neradus ten kapų, iškastos dar 2 perkasos į P nuo perkasos Nr. 27. Jos jau buvo kapinyno teritorijoje, bet kapų nerasta. Tada dar už 30 m į R nuo perkasos Nr. 29 buvo iškasta dar viena perkasų eilė, kurią sudarė 3 perkasos, orientuotos Š–P kryptimi. Bet ir čia kapų neaptikta. Tuomet dar už 30 m į R nuo perkasos Nr. 31 iškasta perkasa Nr. 32, bet ir joje nieko nerasta. Nustačius, kad saugomoje kapinyno teritorijos Š dalyje kapų nėra, buvo nuspręsta trimis perkasomis sujungti perkasos Nr. 27 P galą su perkasos Nr. 22 P galu. Kadangi 1996 m., tiriant perkasą Nr. 22, buvo rasta kapų, tikėtasi surasti kapų ribą R kryptimi nuo perkasos Nr. 22. Bet ir čia kapų neaptikta. Rastas vienintelis puodo šukių lizdas ir keli atsitiktiniai archeologiniai radiniai: ietigalis ir diržo sagtis. Taigi tyrinėjimai leido nustatyti, kad kapinyno teritorija yra gerokai mažesnė negu buvo manyta. Atrodo, kad didesnė kapinyno dalis jau yra ištirta. Toliau vykdant mokslinius šio kapinyno tyrinėjimus, reikėtų pasiekti ŠR kaimo kapinių kampą ir tyrinėti kaimo kapinių pakraščius. Ateityje kapinynui nauji suardymai negresia. Š kapinyno riba jau yra aiški (kitos buvo nustatytos ankstesniais metais). Kapinynas įrašytas į LR nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą (A 486).

Valdemaras ŠIMĖNAS

Investigations of Vidgiriai cemetery in 1998

In 1998 the VU investigated 12 trenches – the area of 300 m² – in Vidgiriai cemetery (Šilutė district). The explored area contained no burials, only stray finds – a spearhead and a buckle.

Linas TAMULYNAS

JOGUČIŲ–SPIRKIŲ KAPINYNO (STANČIŲ K.) ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI 1999 M.

Daugelyje buvusių Rytprūsių ir Lietuvos archeologų darbuose minimi radiniai iš Klaipėdos krašto šiandien siejami su kapinynais, kurių tiksli vieta mums nežinoma (pvz.: Anaičių, Barvų, Kalotės, Laukžemių, Nemirsetos, Rušpelkių, Vilkyčių, Vilkyškių ir kiti kapinynai). Be XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje tyrinėtų kapinynų, Klaipėdos krašte yra kelios dešimtys tokių radimviečių, kurios plačiai neminėtos archeologų darbuose, tačiau tai jokiu būdu neturėtų būti pretekstas jas užmiršti. Viena iš tokių radimviečių iki 1998 m. buvo Jogučiai.

Jogučių (vok. – Jagutten) kaimo ir šalia jo buvusio Spirkių (vok. – Spirken) dvaro pavadinimų veltui ieškosime šiandieniniuose Lietuvos žemėlapiuose. Spirkių dvaras, kalbininko V. Pėteraičio duomenimis, 1895 m. priklausė Gindulių (vok. – Gündullen) kaimui, kuris 1939 m. žemėlapyje pažymėtas Kalnuvėnų vardu. Po 1945 m. šio dvaro ir į Š nuo jo buvusio Jogučių kaimo sodybos buvo nušluotos nuo žemės paviršiaus, ir šiuo metu jų vietoje vasarą žaliuoja Kalnuvėnų ir Stančių gyvenvietėms priklausantys laukai (Kretingalės sen., Klaipėdos r.), esantys į R, PR nuo Klaipėdos–Kretingos kelio ir į V, ŠV nuo Danės dešiniojo kranto.

Jogučių kaime rastos senienos archeologų darbuose minimos tik du kartus: pirmą kartą, kai 1889 m. Spirkių dvarininkas Ernstas šalia Jogučių kaimo kapinių, buvusių ties šio kaimo ir Spirkių dvaro žemių riba, rado senienų; antrą – kai 1963 m. LII archeologinės žvalgomosios ekspedicijos metu, ieškant literatūroje minimų piliakalnių, šalia Jogučių kaimo kapinių buvo rastas įmovinis ietigalis, kuris šiuo metu saugomas LNM, neteisingai nurodytu radimvietės pavadinimu – Jugnaičiai (AR 408: 1).